СОВЕТ ГОРОДА ЗЕЛЕНОДОЛЬСКА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН		ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК ШӘҺӘРЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ **КАРАР**

24.03.2021 г.Зеленодольск № 38

Зеленодольск шәһәре Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 2004 елның 24 июлендәге «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Зеленодольск шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы, Зеленодольск шәһәре Советы Регламенты нигезендә Зеленодольск шәһәре Советы **карар итте:**

1. Зеленодольск шәһәре Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).

2. Зеленодольск шәһәре Советының түбәндәге карарлары үз көчен югалткан дип танырга:

- «Зеленодольск шәһәре Советы депутаты статусы турында нигезләмә хакында» 2006 елның 1 мартындагы 26 номерлы;

- «Зеленодольск шәһәре Советының 2006 елның 1 мартындагы 26 номерлы карары белән расланган Зеленодольск шәһәре Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2017 елның 20 сентябрендәге 143 номерлы карары;

3. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (http://pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында (http://zelenodolsk.tatarstan.ru) бстырып чыгарарга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Зеленодольск шәһәре Советының законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясенә йөкләргә

Зеленодольск шәһәре Мэры,
Совет рәисе **М.П. Афанасьев**

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН СОВЕТ ГОРОДА ЗЕЛЕНОДОЛЬСКА ИНН 1648017849 КПП 164801001 ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК ШӘҺӘРЕ СОВЕТЫ

1 нче кушымта
Зеленодольск шәһәре Советы карары
буенча
№ 38, 2021 елның 24 марты

Зеленодольск шәһәре Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Зеленодольск шәһәре Советы депутаты (алга таба – депутат) хокукларын һәм бурычларын билгели, үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне күздә тота.

1 статья. **Депутат статусының хокукый нигезе**

1. Депутат статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Зеленодольск шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба - шәһәр Уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Депутат – бер мандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда сайланган Россия Федерациясе гражданины һәм Зеленодольск шәһәре Советында (алга таба-шәһәр Советы) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкиллекле һәм башка вәкаләтләрне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вәкил.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, шәһәр Уставына һәм муниципаль норматив хокукый актларга, шулай ук сайлаучылар мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутат үз статусыннан депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле булмаган эшчәнлек өчен файдаланырга хокуксыз.

5. Депутатка Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, шәһәр Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

2статья. **Депутат статусы белән бәйле чикләүләр, тыюлар**

1. Депутатлар Россия Федерациясе Федераль Собраниесе Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе Федераль Собраниесе Федерация Советы әгъзалары, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары була алмый, Россия Федерациясенең башка дәүләт вазыйфаларын, Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын били алмый. Җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, депутат вәкаләтләрен бер үк вакытта үти алмый.

2. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шөгыльләнергә;

2)коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә, түбәндәге очраклардан тыш, катнашырга:

а)сәяси партия белән идарә итүдә, профсоюз органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, Зеленодольск шәһәре сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә алдан хәбәрнамәсе белән коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәяси партия идарәсендә, профсоюз органында, шул исәптән җирле үзидарә органында, Зеленодольск шәһәре сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләренең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашудан тыш) ;

в) Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында Зеленодольск шәһәре мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә күрсәтү;

г) идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә Зеленодольск шәһәре мәнфәгатьләрен оешманың гамәлгә куючысы (катнашучы) булып торучы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының (Зеленодольск шәһәре исеменнән оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә түләүсез нигездә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган чит ил оешмалары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче аларның структур бүлекчәләре составына керергә, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

3. Депутатлар «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш.

3 статья. **Депутат вәкаләтләре чоры**

1. Депутатның вәкаләтләре срогы шәһәр Уставы белән билгеләнә һәм кимендә ике һәм биш елдан артык була алмый.

2. Депутат вәкаләтләре сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш шәһәр Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

4 статья. **Депутат хокуклары**

Депутат түбәндәге хокукларга ия:

1) шәһәр Советында даими комиссияләргә һәм тиешле вазифаларга сайларга һәм сайланырга;

2) шәһәр Советына карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;

3) 3) шәһәр Советы тарафыннан булдырыла торган органнар һәм шәһәр Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнүче, килештерелүче) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча үз фикерен әйтергә;

4) хокукый иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә шәһәр Советы хокукый актлар проектларын кертергә;

5) шәһәр Советы карарлары проектларына төзәтмәләр, көн тәртибе, тикшерелә торган сорауларның асылы һәм карау тәртибе буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә;

6) шәһәр Советына хисап бирергә тиешле яки контроль астында булган теләсә кайсы органның яки вазыйфаи затның шәһәр Советы сессияләрендә чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау буенча тәкъдимнәр кертергә;

7) әлеге Регламентта билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашу;

8) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмә бирергә;

9) шәһәр Советы сессияләрендә, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган гражданнарның мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә.

10) шәһәр Советы тарафыннан булдырыла торган органнар һәм шәһәр Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнүче, килештерелүче) вазыйфаи затлар кандидатуралары шәхси составы турында фикер әйтергә;

11) даими комиссияләр, шәһәр Советы сессияләре беркетмәләре белән танышырга;

12) депутатның ярдәмчеләренә ия булырга.

5 статья. **Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату**

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очраклада вакытыннан алда туктатыла:

1) үлгәндә;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылу;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;

6) даими яшәү урынына Россия Федерациясе чикләреннән чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын тукталу, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы яисә башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданлыгы тукталу;

8) сайлаучылар тарафыннан кире чакыртып алу;

9) шәһәр Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә китү;

11) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда (алга таба – 131-ФЗ номерлы Федераль закон) һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Депутат вәкаләтләре 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль законда, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль законда, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акча һәм (яисә) чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла, 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса.

3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында шәһәр Советы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә әгәр нигез шәһәр Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча .

4. Татарстан Республикасы Президенты депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән очракта, әлеге гариза шәһәр Советына кергән көн була.

5.Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 - 7, 10 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда шәһәр Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында карар шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә, анда шәһәр Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне билгеләнә.

6. Депутат вәкаләтләре әлеге статьяның 1 өлешендәге 8 пунктында каралган очракта, җирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләрен рәсми бастырып чыгарган көннән туктатыла.

7. Депутат вәкаләтләре әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта, шәһәр Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яисә җирлек башлыгы яисә җирлекнең вәкиллекле органы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

6 статья. **Депутат таныклыгы һәм күкрәк тамгасы**

1. Депутатның шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документын тәшкил итүче таныклыгы була һәм аның күкрәк тамгасы була.Шушы таныклыктан һәм күкрәк тамгасыннан ул үз вәкаләтләре чорында файдалана.

7 статья. **Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары**

1. Депутат даими булмаган нигездә эшли, шәһәр Уставында билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча эш һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.
2. Даими нигездә шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саны ннан 10 проценттан да артык булмаган өлеше эшли ала,
3. Депутатка үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыру өчен, айга алты эш көне дәвамында эш урынын (вазифасын) саклау гарантияләнә.

8 статья. **Депутат эшчәнлеге рәвешләре**

Депутат эшчәнлегенең рәвешләре булып түбәндәгеләр тора:

1) шәһәр Советы сессияләре эшендә катнашу;
2) Шәһәр Советының даими комиссияләре эшендә катнашу;
3) федераль дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешма җитәкчеләренә, иҗтимагый берләшмәләргә мөрәҗәгать итү;
4) норматив хокукый акт проектын кертү;
5) депутат гарызнамәсе кертү;
6) шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар проектларын эшләүдә катнашу;
7) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә шәһәр Советы тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;

8) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мөрәҗәгатьләре белән эшләү, үз вәкиле булган җирлек халкына үз эшчәнлеге һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;

9) җирле референдумнар,гавами тыңлаулар, җыелышлар, конференцияләр һәм сораштырулар оештыруда һәм үткәрүдә катнашу;

10) территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2.Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм шәһәр Уставында каралган башка формаларда башкара ала.

9 нчы статья **Депутат ярдәмчеләре**

1. Депутат депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда аңа ярдәм күрсәтү өчен өч ярдәмчегә ия булырга хокуклы. Депутат ярдәмчеләре эше (эшчәнлеге) җәмәгать башлангычларында башкарыла.

2. Депутат үз ярдәмчеләре өчен җаваплы һәм теләсә кайсы вакытта аларны алыштырырга хокуклы.

3. Депутат ярдәмчеләре эшенең (эшчәнлегенең) хокукый нигезләре, шәһәр Советы раслаган, Зеленодольск шәһәре Советы депутаты ярдәмчесе турында нигезләмә белән билгеләнә.

10 нчы статья **Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте**

1. Депутат шәһәр халкы, шулай ук шәһәр территориясендә урнашкан предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында үз эшләре турында елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә хисап тота, даими рәвештә шәһәр Советы эше турында хәбәр итә,шулай ук айга бер тапкырдан да ким булмаган санда сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат шәһәр халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чараларны күрә, алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә булган мәсьәләләрне дөрес һәм үз вакытында хәл итәргә ярдәм итә.

4. Гражданнарны кабул итә;

5. Җәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә.

6.Депутатның сайлаучылар белән очрашулары, аларны үткәрү яшәеш тәэмин итү, транспорт яисә социаль инфраструктура, элемтә объектларының эшчәнлеген бозуга, җәяүлеләрнең һәм (яисә) транспорт чараларының хәрәкәтенә йә гражданнарның торак урыннарга яисә транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүләренә комачаулык тудыруга китермәү шарты белән, биналарда, махсус каралган урыннарда, шулай ук ишек алды эчендәге территорияләрдә үткәрелә. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә җирле үзидарә

органнарына хәбәр итү таләп ителми. Монда депутат күрсәтелгән органнарга аларны үткәрү датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

7. Депутатның сайлаучылар белән гавами чара рәвешендәге очрашулары җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

8. Депутатның сайлаучылар белән җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган гавами чара рәвешендәге очрашуларын оештыруга яисә үткәрүгә комачаулык итү Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

11 статья. **Депутатның депутат этикасы кагыйдәләрен үтәве**

1. Депутат шәһәр Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш:

1) шәхсән яисә аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә, җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаска;

2) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык үз-үзен тотышыннан тыелырга, шулай ук аның абруена яисә шәһәр Советы абруена зыян китерә торган низаглы ситуацияләрдән котылырга;

3) мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү куркынычы булганда - шәхси кызыксыну депутат бурычларын объектив үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый ала торган вәзгыять туганда - бу хакта шәһәр Советына хәбәр итәргә һәм аның әлеге каршылыкны булдырмауга яисә җайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) шәһәр Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләрне фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

6) физик һәм юридик затлардан депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссуда, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка акчалата бүләкләр) алмаска.

12 статья. **Депутатның, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре,чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр**

1. Ел саен Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру өчен билгеләнгән срокта түбәндәгеләрне тапшырырга тиеш:

1) хисап чорында (1 гыйнвардан алып 31 декабрьне дә кертеп) барлык чыганаклардан (акчалата бүләкләүне, пенсияләрне, пособиеләрне, бүтән түләүләрне кертеп) алынган керемнәре турындагы белешмәләрне, шулай ук

хисап чоры азагына (31 декабрь)милек хокукы нигезендә үзенеке булган мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрне;

2) хатынының (иренең) һәм балигъ булган балаларының хисап чорында (1 гыйнвардан алып 31 декабрьне дә кертеп) барлык чыганаклардан (хезмәт хакын, пенсияләрне, пособиеләрне, бүтән түләүләрне кертеп) алынган керемнәре турындагы белешмәләрне, шулай ук хисап чоры азагына (31 декабрь)милек хокукы нигезендә аларныкы булган мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрне;

3) белешмәләр тапшырыла торган елга кадәрге календарь ел дәвамында (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр),үзе тарафыннан, хатыны (ире) һәм (яисә) балигъ булмаган балалары тарафыннан җир кишәрлеген, башка күчемсез мөлкәт объектын, транспорт чарасын, кыйммәтле кәгазьләрне (оешмаларның устав (тупланма) капиталларындагы катнашу өлешләрен, пайларын), цифрлы финанс активларын, цифрлы валюта сатып алуга кагылышлы һәр башкарылган алыш-биреш буенча, әгәр мондый алыш-бирешләрнең гомуми суммасы әлеге затның һәм аның хатынының (иренең) хисап чорына кадәрге соңгы өч елдагы гомуми кеременнән артса, үзенең чыгымнары турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары турында һәм бу алыш-бирешләр башкарылган акчаларны алу чыганаклары турында белешмәләр.

2. Депутат керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрне Татарстан Республикасы Президентына бирә.

3. Депутат керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында үзләре тапшырган белешмәләрдә нинди дә булса мәгълүматлар чагылдырылмаган яки тулысынча чагылдырылмаган, йә хаталар булган очракта, алар Татарстан Республикасы Президентына керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында төгәлләштерелгән белешмәләрне тапшырырга хокуклы.

Депутат әлеге Нигезләмәнең 1 пунктында күрсәтелгән срок тәмамланганнан соң бер ай эчендә төгәлләштерелгән белешмәләрне тапшыра ала.

4. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү яки объектив сәбәпләр аркасында шәһәр Советы депутаты тарафыннан керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат тапшыру мөмкинлеге булмау турында гариза Татарстан Республикасы Президенты билгеләгән тәртиптә карап тикшерелергә тиеш.

5. Керемнәре, чыгымнары, милке һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырмаган, шулай ук белә торып дөрес булмаган яки тулы булмаган белешмәләр биргән өчен депутат Россия Федерациясе законнары нигезендә җавап тота.

6. Шәһәр Советы депутаты коррупциягә каршы тору турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең

дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты карары буенча уздырыла.

7. Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дөрес булмаган мәгълүмат биргән депутатка, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәтү мөһим булмаса, №131-ФЗ Федераль законда каралган җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин.

8. Депутатлар тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренең Зеленодольск муниципаль районы рәсми сайтында урнаштырыла һәм (яки) муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларын бастырып чыгару өчен бирелә.

13 статья. **Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылыгы**

1. Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылыгы үз сайлаучыларының ышанычын югалту нәтиҗәсендә барлыкка килә.

2. Сайлаучыларның ышанычын югалткан депутат сайлаучылар тарафыннан гамәлдәге законнарда, шәһәр Уставында билгеләнгән тәртиптә кире чакыртып алынырга мөмкин.

2. Депутатны кире чакыртып алуның нигезләре булып депутатның сайлаучыларның аңа карата ышанычын шик астына куя торган суд тәртибендә расланган конкрет хокукка каршы карарлары яки гамәлләре (гамәл кылмавы) һәм депутат бурычларын яисә вазыйфаларын башкармау, депутат, статусына туры килми торган гамәлләр кылу һәм Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, шәһәр Уставын һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозу тора.

4. Депутатны чакыртып алу буенча тавыш бирү халык инициативасы белән «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә, 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, җирле референдум уздыру өчен Татарстан Республикасы законы нигезендә кабул ителә торган тәртиптә үткәрелә.

5. Депутатны чакыртып алу өчен нигез булып бары тик суд тәртибендә расланган очракта аның конкрет хокукка каршы карарлары яки гамәлләре (гамәл кылмау) тора.

6. Депутатны чакыртып алу процедурасы аңа ,сайлаучыларга чакыртып алу өчен нигез буларак куелган шартлар буенча, аңлатмалар бирү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

7. Әгәр чакыртып алу өчен муниципаль берәмлектә (сайлау округында) теркәлгән сайлаучыларның кимендә яртысы тавыш бирсә, депутат кире чакыртып алынган дип санала.

8. Депутатны кире чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

14 статья. **Депутатның шәһәр Советы сессияләрендә катнашуы**

1. Депутат шәһәр Советының барлык сессияләрендә шәхсән катнашырга бурычлы.

2. Депутат шәһәр Советы сессияләрен үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр ителә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны шәһәр Советы регламенты нигезендә ала.

3. Шәһәр Советы сессияләрендә катнашу мөмкин булмаган очракта депутат бу хакта алдан ук шәһәр Советы Президиумына, йә район Советы аппаратына хәбәр итә.

15 статья. **Депутатларның шәһәр Советының даими комиссияләре эшендә катнашуы.**

1. Депутат үзе әгъзасы булган шәһәр Советының даими комиссияләренең барлык утырышларында шәхсән катнашырга тиеш.

2. Депутат даими комиссияләр утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр ителә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны шәһәр Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Даими комиссияләр утырышларында катнашу мөмкин булмаганда, депутат бу хакта даими комиссия рәисенә яисә шәһәр Советы аппаратына алдан хәбәр итә.

16статья. **Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан беренче чиратта кабул итүгә хокукы**

1. Депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат Зеленодольск шәһәре территориясендә (алга таба – шәһәр) җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләре тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

2. Депутат вазыйфаи затка турыдан-туры яисә вазыйфаи затның кабул итү (секретариат) аша телдән яисә язмача мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

3. Телдән мөрәҗәгать иткән очракта, кабул итү вакыты шәһәр Советы депутаты белән килешенеп, вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә, ә язма мөрәҗәгать иткән очракта, депутатның кабул итү вакыты депутат мөрәҗәгатен алганнан соң өч көннән дә соңга калмыйча вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә.

4. Депутатны өч көн эчендә кабул итү мөмкин булмаган очракта, депутат белән килешенеп, вазыйфаи зат бүтән вакыт билгели.

17 статья. **Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы**

1. Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән һәм учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфаи затларыннан аның закон тарафыннан саклана торган яшерен эшчәнлеге белән бәйле булмаган мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

2. Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Федераль законда каралган тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларында чыгыш ясарга хокуклы.

18 статья. **Депутат мөрәҗәгатьләрен карау**

1. Депутат дәүләт органнарына, җирле үзидарә органнарына, оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмаларга, иҗтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча тиешле вазыйфаи затларга телдән яисә язмача мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат мөрәҗәгать иткән җирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфаи затлары депутатка аның мөрәҗәгатенә язмача җавап бирергә яки мөрәҗәгать иткән документларны, мөрәҗәгать алынганнан соң, әгәр ул өстәмә өйрәнүне яисә тикшерүне таләп итмәсә, 15 көн эчендә тапшырырга тиеш.

3. Депутатның мөрәҗәгатенә бәйле рәвештә өстәмә тикшерү яки нинди дә булса мәсьәләләрне өстәмә өйрәнү зарурилыгы булганда, вазыйфаи затлар һәм әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән җитәкчеләр бу хакта депутат мөрәҗәгате алынганнан соң 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Ахыргы җавап депутатка депутатның язма мөрәҗәгате алынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан депутатларның мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат җирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан мөрәҗәгатьтә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

19 статья. **Депутат гарызнамәсе**

1. Депутат яки депутатлар төркеме шәһәр Мэры, җирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә шәһәр Советы компетенциясенә керә торган мәсьәләләр һәм үзенең депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат гарызнамәсе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе шәһәр Советы сессиясендә язма рәвештә кертелә һәм шәһәр Советы сессиясендә игълан ителә. Депутат гарызнамәсен рәсмиләштерү шәһәр Советы регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат гарызнамәсе җибәрелгән орган яисә вазыйфаи зат, аны алган көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча язма рәвештә җавап бирә.

20 статья. **Депутат бурычлары**

1. Депутат түбәндәгеләргә бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә; гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итәргә;

2) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

3) гражданнарның, оешмаларның оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә, иҗтимагый берләшмәләрнең, дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җаваплар бирергә;

4)очрашуларда турыдан-туры сайлаучылар алдында хисап тотарга, шулай ук үзләренең эшләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша елына кимендә бер тапкыр хәбәр итәргә;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

6) дәүләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә аңа билгеле булган гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләрне фаш итмәскә.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, шәһәр Уставы һәм шәһәр Советының муниципаль хокукый актлары белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

21 статья. **Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре**

1. Депутат, җирле үзидарәнең коллегиаль органы әгъзасы буларак, шәһәр Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Шәһәр Советы депутатның сайлау округында, шәһәр Советында эше, шәһәр Советы карарларын һәм күрсәтмәләрен үтәү турында хәбәрен тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге, үзидарә территориясенең икътисадый һәм социаль үсеше программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эш тәҗрибәсен, җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

22 статья. **Депутат эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре**

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре шәһәр законнары, муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2.Депутатларның җинаять яки административ җаваплылыкка тартылган хокукларын гарантияләү, тоткарлау, кулга алу, тентү, сорау алу, аларның җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләренә карата башкарылу, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны булган депутатларга карата оператив-эзләнү чаралары, аларның багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар карамагындагы элемтә чаралары чараларын исәпкә алу, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән вәкаләтләр вакыты чыккач та, җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан ачыктан-ачык кимсетүләр, яла ягу яки федераль законда каралган башка хокук бозуларга җибәрелгән очракларга кагылмый.

Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат гражданлык, административ яки җинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

23 статья. **Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда каршылыклар тудырган өчен җаваплылык**

Җирле үзидарә органнарының, оешмаларның һәм иҗтимагый берләшмәләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан әлеге Нигезләмәнең нигезләмәләрен үтәмәү, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең билгеләнгән срокларын һәм депутат гарызнамәләренә һәм мөрәҗәгатьләренә җаваплар бирү тәртибен үтәмәү, белә торып ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән хокуксыз баш тарту, аны бирүдән баш тарту, депутатларны кабул итү кагыйдәләрен бозу законнарда каралган җаваплылыкка китерә.